

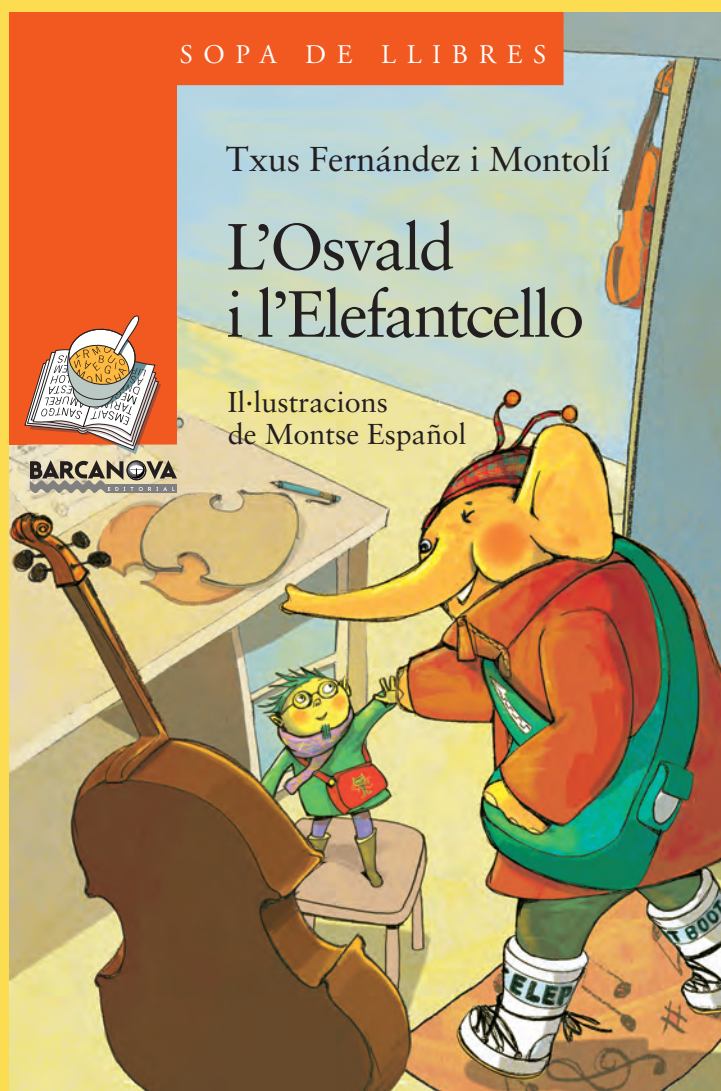
BARCANOVA
EDITORIAL

Literatura infantil · Sopa de Llibres · Sèrie Taronja

LECTURA ACTIVA

EINES PER TREBALLAR LA LECTURA A LES AULES

Llum Virulete

ÍNDEX

	PÀG.
L'OBRA I EL SEU ENTORN	
Fitxa tècnica	3
Introducció	3
L'autora	4
La il·lustradora	4
L'argument	5
Gènere, estil i context literari	5
El tema i els subtemes	6
Informació complementària sobre l'autora i la seva obra	6
PROPOSTES DE COMPRESIÓ LECTORA	
Abans de la lectura	9
Durant la lectura	10
Després de la lectura	13
Avaluació	15
PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT	
Activitats de reforç i ampliació	19
L'OPINIÓ DEL LECTOR O LA LECTORA	
Opinions i valoracions	22
PROPOSTES LÚDIQUES	
Activitats	23
INTERDISCIPLINARIETAT	
Activitats	30
LITERATURA COMPARADA	
Activitats	33
SOLUCIONARI	
Solucions	36

L'OSVALD I L'ELEFANTCELLO

L'OBRA I EL SEU ENTORN

FITXA TÈCNICA

Títol: *L'Osvald i l'Elefantcello*

Autora: Txus Fernández i Montolí

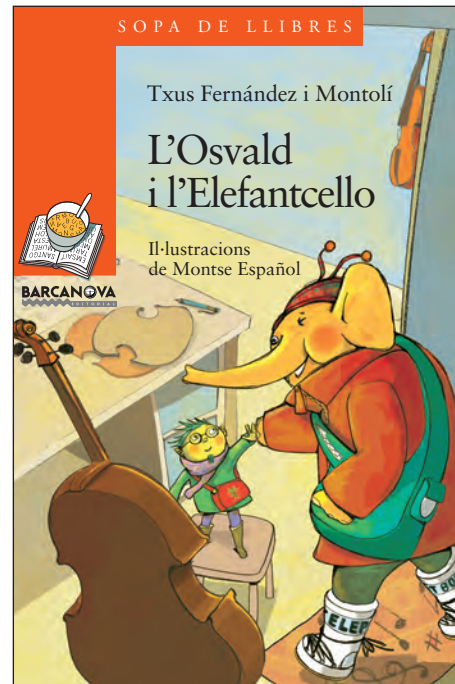
Il·lustradora: Montse Español

Editorial: Barcanova

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2012

Col·lecció: «Sopa de Llibres», Sèrie Taronja, 187

Pàgines: 110

INTRODUCCIÓ

L'Osvald i l'Elefantcello presenta la història d'un jove elefant que té el somni de poder tocar un instrument, ja que la seva constitució física li ho impedeix. I és gràcies a la seva tenacitat i a l'ajuda d'un amic que finalment ho aconseguirà.

El conté està escrit en un registre fàcil i entenedor, encara que utilitza un llenguatge més específic quan es refereix a la música i tot el que l'envolta, i és adequat per a nens i nenes a partir de vuit anys.

L'AUTORA

La Txus Fernández i Montolí va néixer a Barcelona l'any 1959. És llicenciada en Psicologia infantil i combina la feina de psicòloga amb la d'optometrista. Sempre li ha agradat estar en contacte amb els nens i les nenes i potser per això li agrada inventar-se històries i explicar-les, encara que n'escriu des de fa poc.

És una apassionada de la música; canta en una coral, li encanta anar a concerts i, quan escriu, sempre ho fa acompanyada de música. També li agrada la poesia i poder jugar amb les paraules, com es fa evident en el seu llibre *L'aventura de les flors*.

La Txus també és autora de *L'Osvald, l'elefant musical* publicat per Barcanova l'any 2004 i dels poemes «Poble perfumat» i «La cursa dels peixos», musicats per en Jordi-Lluís Rigol, que formen part del *Cançoner 6, deu cançons per a una o més veus i piano o flauta travessera*, editat per Editorial Dinsic Publicacions musicals el setembre de 2003.

Va decidir escriure *L'Osvald i l'Elefantcello* quan va veure que els nens i les nenes de les escoles on anava a fer xerrades li demanaven que fes un altre llibre de l'Osvald. I va ser precisament en Pol López, un alumne de l'escola Les Fonts d'Argentona, qui la va convèncer que ho fes quan li va preguntar si l'Osvald mai de la vida no podria tocar cap instrument.

LA IL·LUSTRADORA

La Montse Español va néixer a Lleida l'any 1967, tot i que va viure i créixer a la Vall d'Aran. De ben petita, va mostrar interès pels llibres i sobretot pel dibuix. Segons explica ella mateixa, durant els hiverns freds i llargs de la Vall d'Aran es passava moltes hores llegint llibres i còmics i dibuixant. Va estudiar a l'Escola d'Arts aplicades de Tàrrrega i més tard a l'Escola de la Llotja de Barcelona.

Dibuixar la fascina —per a ella és la millor feina—, ja que pensa que cada llibre que il·lustra li permet descobrir una nova història. Des de l'any 1996 es dedica a il·lustrar literatura infantil i juvenil per a diverses editorials. Alguns dels llibres que ha il·lustrat per a l'editorial Barcanova són *La Júlia i el falcó maltès* (2000), *El viatge de l'Omoh* (2001), *La Cira* (2006), *Més contes de la Cira* (2007), *Dites de l'any* (2009), *El cavaller de tinta* (2009), *Tramuntana a la granja!* (2010), *On és el meu xumet* (2011), *L'ombra dels oblidats* (2011) i *Dracs, princeses i roses* (2012).

La Montse va rebre l'encàrrec d'il·lustrar *L'Osvald i l'Elefantcello* amb molta il·lusió, ja que havien passat vuit anys des de *L'Osvald, l'elefant musical*, i tenia molta curiositat de saber com era la vida d'aquest elefant a la ciutat, si continuava estudiant al conservatori, quin somni tenia, quines dificultats havia d'afrontar, si tenia amics, etc.

Després de llegir-lo, es va retrobar amb el personatge i, després de moltes proves, va dibuixar l'Osvald amb l'aspecte actual d'un jove estudiant de l'últim curs, gràcies, sobretot, a la roba que portava. Li va semblar divertit posar-li uns descansos d'una marca coneguda, però adaptada a un elefant. També va intentar que no es notés el canvi de tècnica —en aquest llibre ha utilitzat l'ordinador— i ha procurat que els dibuixos tinguessin una textura semblant al treball sobre paper amb pinzells.

Per dibuixar el taller d'en Kurt, va buscar informació de les eines que fa servir un lutier i també del procés que segueix per construir els instruments.

Per ambientar el País del Nord, es va fixar en Finlàndia, on molts nens van a l'escola amb bicicleta.

Dibuixar el prototip de l'Elefantcello li va resultar molt senzill, ja que l'autora el descriu molt clarament: només s'havia d'esforçar a fer un dibuix tan detallat com la descripció de l'autora i adaptat a la mida d'un elefant.

L'ARGUMENT

L'Osvald és un jove elefant que ha aconseguit el seu gran somni: estudiar música. Ara està fent l'últim curs de direcció al conservatori, però, malgrat que és molt feliç, encara té el neguit de no poder tocar cap instrument. Per aquest motiu, ell i el seu amic, el nan Pol, demanen ajuda a en Kurt Perskla, un lutier que viu al País del Nord, el qual intentarà fer realitat el somni de l'Osvald fent-li un instrument a mida.

GÈNERE, ESTIL I CONTEXT LITERARI

El llibre *L'Osvald i l'Elefantcello*, com el que el precedeix, *L'Osvald, l'elefant musical*, pertany al gènere narratiu i està escrit en tercera persona. El narrador és extern o omniscient, és a dir, que ho sap tot dels personatges i de les seves circumstàncies. També està protagonitzat per animals, éssers fantàstics i persones, que conviuen en un mateix món. Conté unes lliçons que anem trobant al llarg de la història, ja que l'Osvald no ha perdut la constància i no es rendeix davant les dificultats. El llibre es pot relacionar fàcilment amb la tradició de les faules i, per tant, dels animals personificats, tan abundants en la literatura infantil.

El llenguatge que utilitza l'autora és fàcil i entenedor. Descriu amb força precisió els personatges i els objectes, sobretot l'Elefantcello, i utilitza moltes comparacions per fer més entenedor el text. També incorpora moltes frases fetes, que permeten relacionar l'obra amb la tradició oral.

L'autora recorre als textos instructius i a l'estructura de les cartes convencionals convertides en correus electrònics. Com a recurs estilístic, destaca la incorporació d'una frase resum que encapçala cada capítol —«On s'explica la història de l'Osvald», «On l'Osvald explica el seu neguit», etc.—, seguint la tradició present en grans obres de la literatura universal, com, per exemple, *El Quixot*.

EL TEMA I ELS SUBTEMES

En el conte de la Txus Fernández i Montolí destaquen dos temes centrals. D'una banda, tenim la constància, l'esforç per superar les dificultats, per grans que siguin. Es tracta d'un tema molt adequat per als infants, que han de fer l'aprenentatge en molts camps i que necessiten models que els inculquin la cultura de l'esforç i de la superació personal. De l'altra, destaca l'amistat, ben present en l'obra i fonamental a l'hora de superar les dificultats.

Pel que fa als subtemes, hi ha el món dels lutiers —l'autora explica pas a pas i de manera molt clara i entenedora els elements, els materials i els passos que cal seguir per construir instruments musicals de qualitat— i els viatges i tot el que aquests impliquen, com ara els passos que cal seguir per preparar-los, els mitjans de transport que es poden utilitzar, etc.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA SOBRE L'AUTORA I LA SEVA OBRA

Enllaços

<http://lluisclapersluthier.wordpress.com>
www.lluisclapersluthier.com/esp/index.html

Pàgines web del lutier Lluís Clapers, que ha ajudat l'autora a l'hora de descriure com es construeix un instrument de corda.

www.tv3.cat/atrapasons/programa.html

Programa de 13 capítols en què un personatge singular anomenat Atrapa-sons condueix els espectadors pels camins de les arts musicals i els explica des dels aspectes més bàsics fins a les aplicacions més imaginatives i eixelebrades.

<http://unjardimusical.blogspot.com.es/2008/08/construeix-instruments-musicals.html>

Pàgina web del bloc de música per a infants *Un jardí musical* que dona instruccions perquè cadascú es pugui construir el seu propi instrument amb materials reciclats.

www.xtec.cat/cda-paucasals/
www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=62318

Pàgina web del camp d'Aprenentatge Pau Casals, un servei educatiu del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya que facilita la descoberta del medi

natural, social, històric, literari i sobretot musical del Baix Penedès i fa incidència especial en els continguts de l'educació musical, ambiental, literària i de patrimoni, alhora que estableix un marc nou per a la convivència i la relació entre el professorat i l'alumnat.

www.mozart.cat/inici.htm
www.edu365.cat/primaria/muds/musica/mozart/vida.htm
www.xtec.cat/crp-terrassa/mozart.htm
www.xtec.cat/crp-bages/mozart/recursos_mozart.pdf

Pàgines web dedicades al compositor austríac Wolfgang Amadeus Mozart en les quals trobareu la seva biografia, una maleta de recursos sobre l'autor per celebrar els 250 anys del seu naixement i un catàleg de recursos didàctics sobre l'autor i la seva música.

www.xtec.cat/~sargemi/biocompo/chopin.htm
www.musicosclasicos.com/chopin.htm

Hi podeu consultar la biografia del compositor polonès Frédéric Chopin.

www.paucasals.org/ca/PAU-CASALS-biografia/

Web de la fundació Pau Casals en què trobareu informació sobre la seva vida, la fundació, el museu, vídeos, enllaços a altres pàgines web, etc.

www.youtube.com/watch?v=9bZp3CO0cEA

Vídeo en el qual Pau Casals interpreta *El cant dels ocells*.

www.acords.net/lletra.php?titol=Elcantdelsocells&grup=Popularscatalanes

Hi podeu consultar la lletra d'*El cant dels ocells*.

www.auladelasartes.es/events/12/pdfs/dossier.pdf

Dossier de la Marta Aroca i en Polo Vallejo dedicat al compositor austríac Franz Joseph Haydn en què podeu consultar els elements humorístics de la seva obra i hi trobareu una proposta per reconstruir una simfonia clàssica a partir dels moviments que integren algunes de les obres més conegudes del compositor, la seva biografia, propostes didàctiques i un racó dedicat als infants.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Joseph_Haydn

Pàgina web de la Viquipèdia dedicada a Franz Joseph Haydn.

www.xtec.cat/~jmoneo/musica/corda.htm

Pàgina web de *L'espai de la música*, que pretén ser un recull d'eines útils per a l'ensenyament de la música a primària, dedicada als instruments de corda.

<http://bibliopoemes.blogspot.com.es/2008/03/lelefant-poemes-infantils-i-canons.html>

Pàgina web del bloc *Poesia infantil i juvenil* en què trobareu poemes sobre elefants.

<https://picasaweb.google.com/113846078299008723993/RecitalDePoemesDAnimalsDelsLemurs?authkey=Gv1sRgCKahqb6s-Jf4wwE#slideshow/5739019602846030306>

Hi podeu veure un vídeo molt breu en què un grup de nens recita el poema *Elefant* d'en Ricard Bonmatí.

PROPOSTES DE COMPRESIÓ LECTORA**ABANS DE LA LECTURA**

Abans que els nens i les nenes llegeixin *L'Osvald i l'Elefantcello*, seria bo que els presentéssiu el llibre en què apareix per primera vegada el seu protagonista: *L'Osvald, l'elefant musical*. Així podran entendre millor el contingut d'aquest nou llibre i conèixer una mica més l'Osvald.

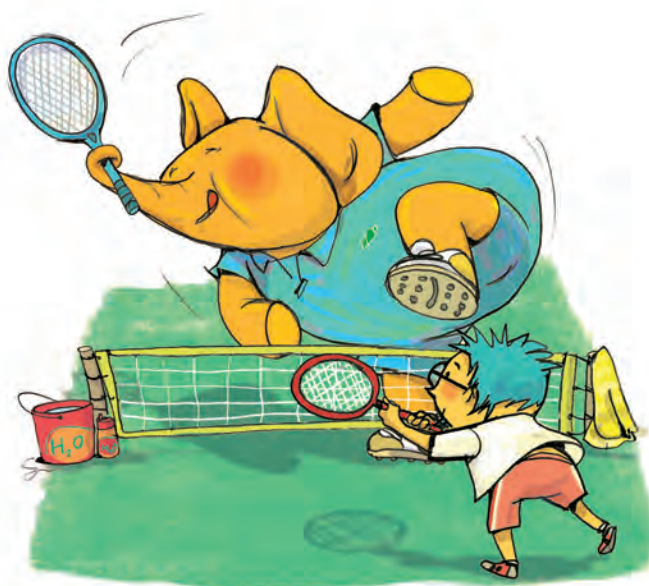
A continuació, us presentem una sèrie de suggeriments:

– Ensenyeu-los la coberta del llibre i comenteu la il·lustració. Pregunteu-los què és el que els ha cridat més l'atenció i el perquè i digueu-los que facin hipòtesis sobre el tema del conte.

– En grup, digueu-los que triïn un dels personatges, elements o objectes que surten en la il·lustració de la coberta i pregunteu-los quin paper pensen que tindrà al llarg de la història.

– Pregunteu-los què creuen que deu ser l'Elefantcello, si creuen que surt en la coberta, per què ho creuen, etc.

– En aquest apartat també podeu treballar l'activitat de reforç de la pàgina 19, en què els alumnes, en grups de quatre o cinc, han d'observar la coberta del llibre i intentar deduir què deu ser l'Elefantcello de què parla el títol, i també l'activitat 1 d'ampliació de la pàgina 21, en què han de dir si un dels personatges de la il·lustració de la contracoberta és l'Elefantcello i com s'imaginem que deu ser un personatge o un objecte que es diu així.

DURANT LA LECTURA

Per al professorat

En l'activitat 2, els nens i les nenes han de dir si hi ha alguna cosa que els costi superar, com al protagonista del conte, que encara està neguitós perquè no pot tocar cap instrument. Després, feu que comentin les respostes en petit grup i que intentin trobar-hi solucions.

En l'activitat 4, han de llegir la frase final del llibre, en la qual el narrador explica que l'Osvald es va sentir l'elefant més afortunat del món quan va veure tots els seus amics asseguts a la sala on feia el concert. Doneu tres minuts als nens i les nenes perquè pensin una situació en què s'hagin sentit molt afortunats. Després, en grups de quatre o cinc, tenen deu minuts per posar les respostes en comú i triar la que els hagi agradat més. Finalment, digueu a un alumne de cada grup que l'expliqui davant la resta de la classe.

Digueu-los que facin una llista amb les paraules o expressions que desconeixen a mesura que llegeixin el conte. Ja en buscaran el significat en l'apartat «Durant la lectura».

- 1 En el capítol 1, llegim tot el que li ha passat a l'Osvald fins ara. Explica breument què t'ha passat des que vas començar l'escola fins ara amb l'ajut d'aquestes preguntes:
 - Com ha canviat la teva vida?
 - Segueixes tenint els mateixos somnis?
 - Continues vivint al mateix lloc?
 - Has fet nous amics?

- 2 A l'Osvald li costa acceptar que no podrà tocar mai cap instrument. Hi ha alguna cosa que et costi acceptar? Quina?

- 3 En la pàgina 63 llegim: «En Kurt no està satisfet del resultat i es retira a pensar». I tu, què fas quan no estàs satisfet d'alguna cosa?

- 4 Torna a llegir el final del llibre: «En veure tots els seus amics asseguts a la sala, l'Osvald es va sentir l'elefant més afortunat del món.»

T'has sentit alguna vegada com el jove elefant? Explica què va passar.

DESPRÉS DE LA LECTURA

Per al professorat

A continuació, us proposem un seguit d'activitats que podeu treballar en aquest apartat:

– Digueu als nens i les nenes que busquin en el diccionari les paraules que han anat assenyalant mentre llegien el conte.

– En l'activitat 1, en grups de quatre o cinc, han de preparar un viatge i han de decidir on aniran, quants dies durarà, quines activitats faran i quina roba i altres materials s'emportaran. Després, ho han d'explicar en veu alta amb l'ajut de la fitxa que han completat. Comproveu que no s'han deixat cap detall.

– Digueu-los que tornin a llegir el capítol 8 i que dibuixin els diferents passos que cal seguir per construir un instrument. Si ho creieu convenient, visiteu aquests webs del lutier Lluís Clapers:

<http://lluisclapersluthier.wordpress.com>
www.lluisclapersluthier.com/esp/index.html

– Digueu-los que inventin un instrument musical amb materials de rebuig i després feu una exposició amb tots els instruments. En trobareu exemples en aquesta pàgina web del bloc de música per a infants *Un jardí musical*:

<http://unjardimusical.blogspot.com.es/2008/08/construeix-instruments-musicals.html>

- 1 En grup, decidiu on anireu de viatge, quines activitats fareu i quina roba o material us emportareu. Després, completeu individualment aquesta fitxa:

Lloc: _____

Durada: _____

Activitats: _____

Roba que cal portar: _____

Altres materials necessaris: _____

Preu del viatge: _____

AVALUACIÓ

1 Respon aquestes preguntes sobre la lectura:

a) Com va ser el primer dia de l'Osvald al conservatori?

b) A què es dedica en Kurt Perskla, l'amic d'en Pol?

c) On viu en Kurt?

d) Quin problema té l'Osvald a l'aeroport?

e) A quina hora es dina al País del Nord? I a quina hora se sopa?

f) Per què el narrador diu que a la casa d'en Kurt es nota que hi viu un músic?

2 Fes aquestes activitats sobre en Kurt Perskla:

a) Llegeix la pàgina 43 i encercla les eines que hi ha al taller d'en Kurt:

serra

gúbia

tornavís

ribot petit

llima

tenalles

serjant

clau anglesa

martell

barrina

xerrac

peu de rei

b) Pinta de color groc els tipus de fusta que fa servir en Kurt:

De banús

De taronger

D'avet roig

De pi roig

D'auró

De faig

De cirerer

De castanyer

De salze

3 Marca la resposta correcta en cada cas:

a) Què determina que un instrument de corda sigui bo o dolent?

La mida que fa.

El nombre de cordes que té.

La fusta que es fa servir.

b) Per què s'escalfa la cola que serveix per enganxar els instruments?

Perquè, si mai cal reparar-lo, es pugui desenganxar només amb la calor.

Perquè així enganxa millor.

Perquè les fustes només es poden enganxar amb cola calenta.

4 Contesta aquestes preguntes sobre la lectura:

a) Quina és la preocupació més gran de l'Osvald quan en Kurt ha construït el prototip del nou instrument musical?

b) Per inspirar-se, en Kurt necessita estar sol i escoltar música. Quin compositor li agrada escoltar?

c) Quins encàrrecs ben estranys han fet alguns músics a en Kurt?

d) Quins regals compren l'Osvald i en Pol per a en Kurt i l'Ingrid i on els compren?

e) Quina sala del Museu de la Música emociona més l'Osvald i en Pol?

5 Respon aquestes preguntes sobre l'instrument que finalment ha construït en Kurt per a l'Osvald:

a) Els instruments de corda es toquen pitjant les cordes. Però com ha de tocar, l'Osvald, l'instrument que ha construït en Kurt per a ell?

b) Amb quines parts del cos ha de prémer les palanques?

6 Fes aquestes activitats:

a) Ordena les lletres del nom que posen a l'instrument del jove elefant i escriu-lo:

L F O E L T E L A C N E

b) Marca amb una creu com escullen el nom del nou instrument:

- Fan una enquesta entre els visitants del Museu de la Música.
- Fan una votació per escollir-ne un d'entre tots els que han proposat.
- Fan un concurs a través d'Internet.

7 Respon aquestes preguntes:

a) Com es mantenen en contacte l'Osvald i en Kurt mentre el lutier construeix l'instrument definitiu?

b) Per què trien aquesta opció?

c) Quants correus s'arriben a intercanviar?

8 Després de practicar molt, l'Osvald fa un concert per als seus familiars i amics al conservatori.

a) Pinta de color groc on seu el gegant solter i de color blau on seu la família de cucs:

Al costat del passadís.

A la falda dels pares de l'Osvald.

Darrere la cosina Marcel·lina.

Davant de tot.

A la darrera fila.

A la segona fila.

b) Pinta de color groc totes les respostes que indiquen quant de temps ha practicat l'Osvald abans de fer el seu primer concert:

un any

dos anys

un segle

un parell de mesos

sis trimestres

un any i mig

divuit mesos

mig any

una setmana

c) Marca amb una creu la peça que interpreta l'Osvald:

La petita serenata nocturna de Mozart.

L'Himne de l'alegria de Beethoven.

El preludi de la *Suite número 1* de Bach per a violoncel.

PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS DE REFORÇ

Per al professorat

Repartiu els alumnes en grups de quatre o cinc i digueu-los que observin la coberta del llibre atentament i que intentin deduir què deu ser l'Elefantcello de què parla el títol del conte.

– En l'activitat 1 han d'identificar els personatges de la il·lustració de les pàgines 98 i 99.

– En l'activitat 2 han de dir quina il·lustració del conte de la Txus Fernández i Montolí els ha agradat més i per què.

- 1 L'Osvald està molt content perquè la sala del conservatori és plena de gent el dia que toca per primera vegada un instrument davant el públic. Observa atentament la il·lustració i escriu el nom de cada personatge al costat del nombre corresponent:

Íngrid	Cosina Marcel·lina	Amics del cor	Gegant solter
Pares	Kurt Perskla	Família de cucs	Pol

1 _____	5 _____
2 _____	6 _____
3 _____	7 _____
4 _____	8 _____

- 2 Quina il·lustració del conte t'ha agradat més? Per què?

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

- 1 En la coberta del darrere es veu l'Osvald i un altre personatge lliscant per la neu amb un trineu.

a) Creus que el company de l'Osvald deu ser l'Elefantcello?

b) Si creus que no ho és, com t'imagines que deu ser un personatge o un objecte que es diu Elefantcello?

- 2 Imagina que ets de viatge i que vols explicar com t'ho estàs passant, què estàs fent i altres notícies als teus amics i amigues, que també han anat de viatge a un altre lloc. Amb l'ajut del mestre o la mestra d'Informàtica, intercanvieu-vos uns quants correus electrònics que compleixin aquestes característiques:

- Escriviu una fórmula de salutació al començament i una de comiat al final.
- Expliqueu breument tot el que els voleu dir.

- 3 En Kurt afegeix pròpolis al vernís amb què pinta els instruments musicals. Llegeix la descripció d'aquesta substància que hi ha a continuació i amplia-la indicant quines coses que utilitzem habitualment en contenen:

El pròpolis és una substància resinosa feta per les abelles amb diverses utilitats.

Les abelles obtenen el pròpolis dels borrons de diverses espècies d'arbres, com, per exemple, el pi, el castanyer i el roure, i la barregen amb cera. Dins el rusc, el fan servir per tancar qualsevol forat o embalsamar els cossos d'insectes o petits animals com ara ratolins que hagin entrat al rusc i les abelles no siguin capaces de treure. Amb pròpolis les abelles enganxen les tapes del rusc, per exemple, perquè quedi immobilitzat.

El pròpolis es fa servir des de molt antic en cosmètica i avui dia és molt valorat perquè és un antibiòtic natural i també per les seves propietats cicatritzants.

L'OPINIÓ DEL LECTOR O LA LECTORA

1 En grups de cinc alumnes, feu aquestes activitats:

a) Digueu què és el que us ha agradat més del conte *L'Osvald i l'Elefantcello* i per què. Un de vosaltres ha d'anar anotant les respostes.

b) Compareu les respostes.

c) Comproveu quina és la resposta que es repeteix més.

d) Després, feu el mateix, però ara digueu què és el que us ha agradat menys.

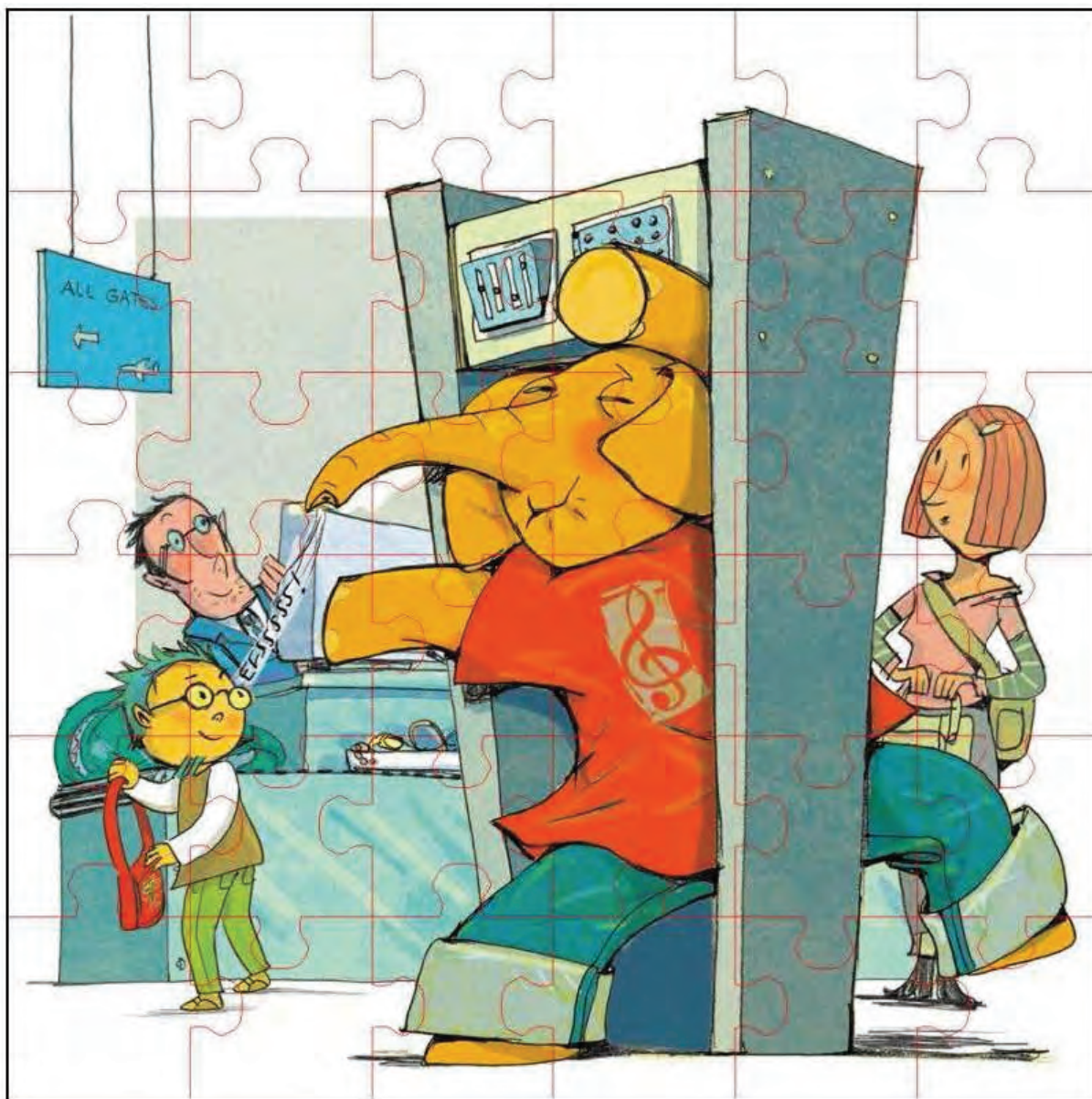
e) Compareu les vostres respostes amb les de la resta de la classe.

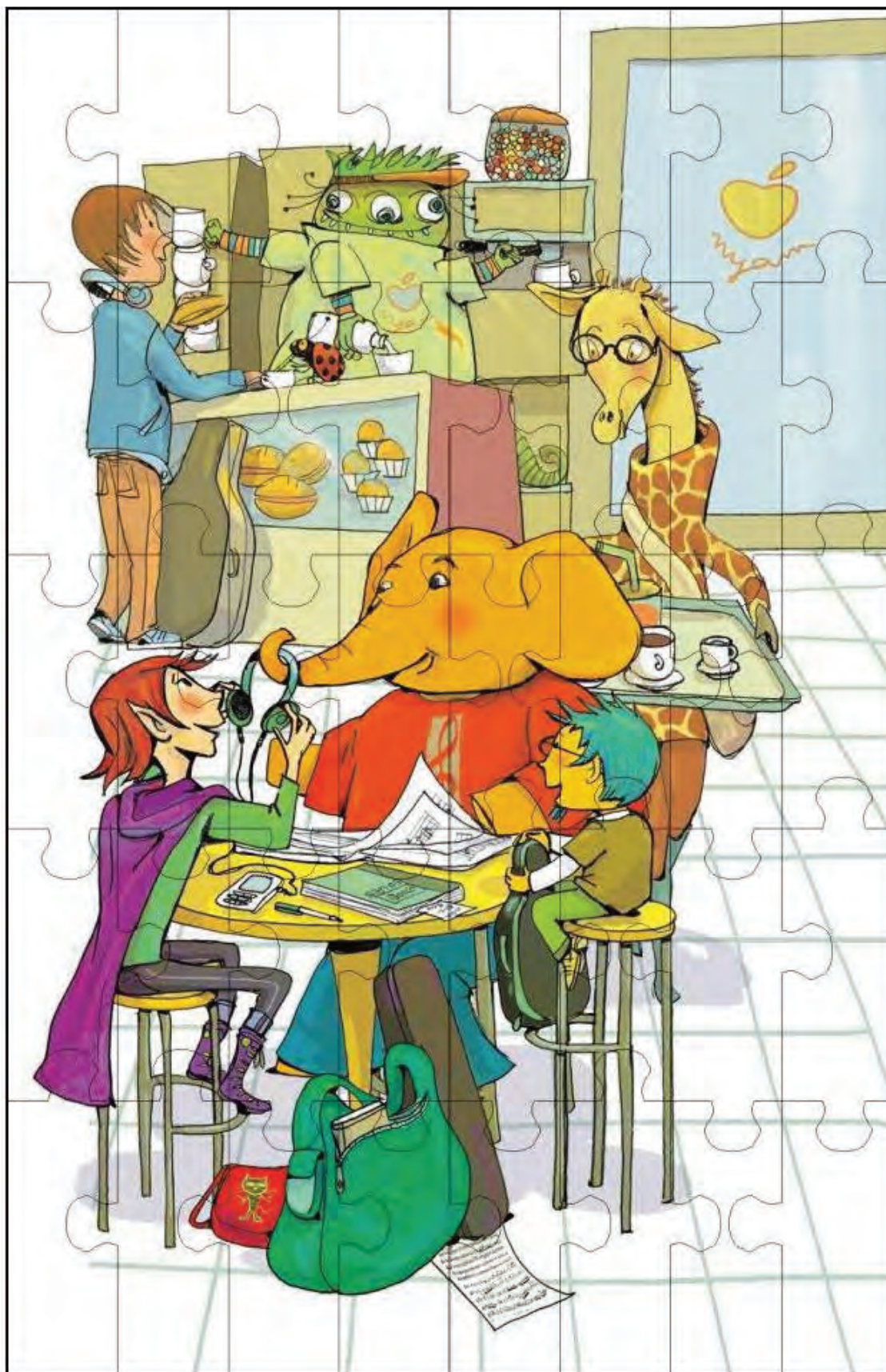

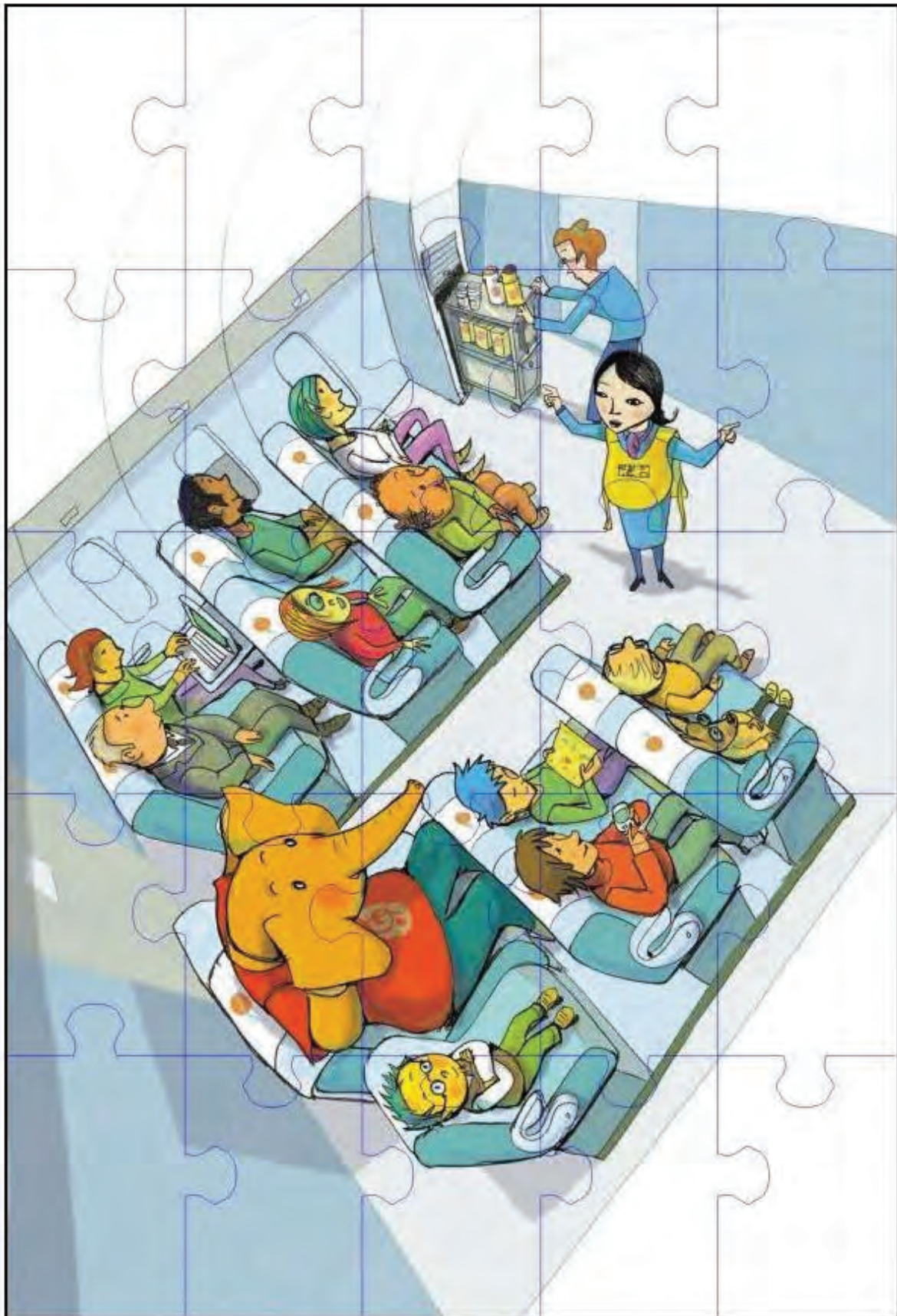
PROPOSTES LÚDIQUES

Per al professorat

En aquest apartat, digueu als nens i les nenes que triïn una de les quatre il·lustracions del conte que hi ha a continuació, que l'enganxin en un cartó, que la retallin seguint les línies que hi ha dibuixades i que facin un puzle encaixant totes les peces que han obtingut. Si ho creieu convenient, podeu ampliar les il·lustracions al vostre gust.

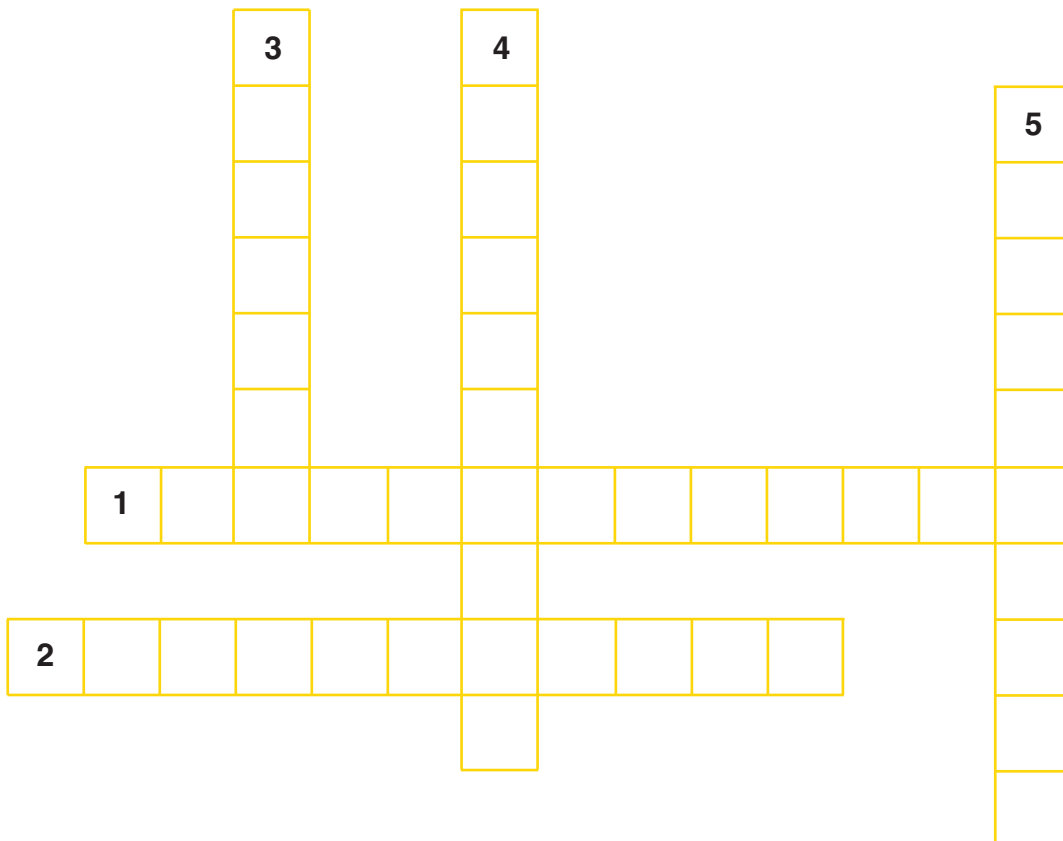

1 Resol aquests mots encreuats:

1. Nom de l'instrument de l'Osvald.
2. Instrument del grup de corda i arc que té el registre més greu.
3. Persona que dissenya i construeix instruments musicals (al revés).
4. Que té la boca oberta.
5. Instrument musical de cordes fregades amb arquet, entre la viola i el contrabaix.

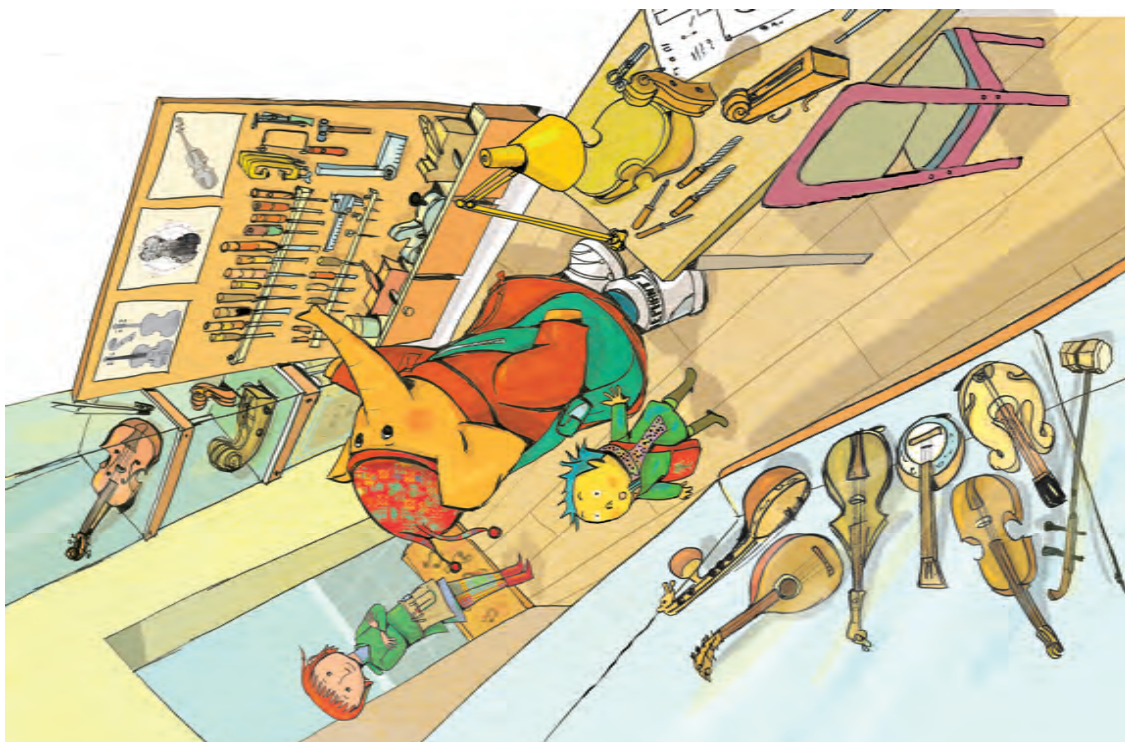

2 Busca els noms d'aquests personatges del conte en la sopa de lletres:

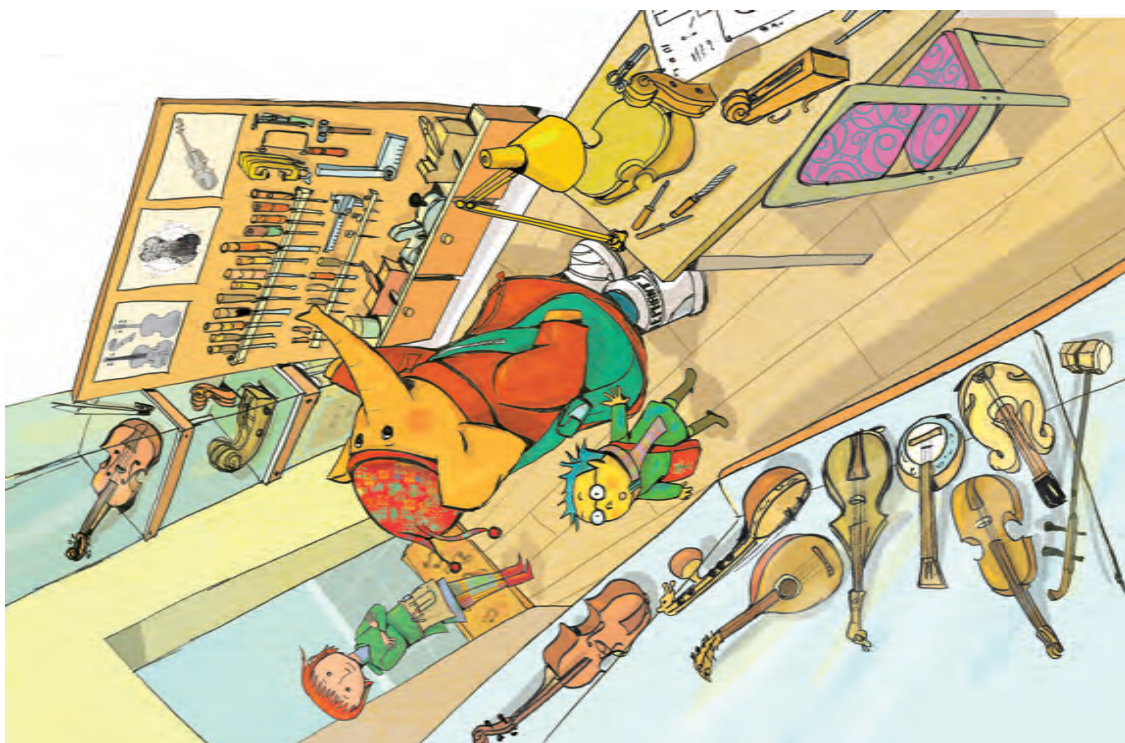
ELEFANTCELLO – KURT – MARCEL·LINA – OSVALD – POL – ÍNGRID

I	S	B	D	K	I	L	B	R	T	E	Q
E	F	A	O	P	U	M	I	H	G	L	D
B	O	M	J	T	R	R	K	D	I	E	S
S	Y	A	D	A	S	C	T	U	N	F	A
X	T	R	X	O	S	V	I	L	G	A	T
P	D	C	J	E	U	O	N	M	R	N	F
U	O	E	B	C	I	S	A	W	E	T	I
W	N	L	A	Y	J	V	D	R	F	C	J
Q	G	L	W	K	N	A	S	F	W	E	L
V	U	I	O	L	H	L	G	E	P	L	O
L	I	N	G	R	I	D	U	D	J	L	E
M	K	A	B	Z	P	O	V	K	B	O	F

3 Troba les set diferències:

INTERDISCIPLINARIETAT**MÚSICA**

- 1 Repartiu els nens i les nenes en quatre grups heterogenis, assigneu a cada grup un dels quatre músics famosos que surten en el conte (Wolfgang Amadeus Mozart, Frédéric Chopin, Pau Casals i Franz Joseph Haydn) i digueu-los que busquin aquesta informació de cadascun:
 - Biografia.
 - Descripció del seu instrument preferit.
 - Fotografies del músic i de l'instrument que tocava.
 - Composicions més conegudes.
 - Audicions d'alguna de les seves obres.
 Per acabar, digueu-los que facin un PowerPoint amb la informació recollida i que el presentin a la resta de la classe.

- 2 Pregunteu-los quins instruments de corda coneixen o quins surten en el llibre (violí, viola, violoncel, contrabaix, llaüt, etc.) i digueu-los que en busquin fotografies i en facin un mural.

- 3 Trieu dos instruments de corda i comenteu-ne les semblances i les diferències.

- 4 Llegiu què diu el narrador quan en la pàgina 72 l'Osvald i en Pol visiten el Museu de la Música de Kalim:

«Es podia veure com havien canviat els instruments al llarg dels anys i com la música havia evolucionat amb el temps.»

Digueu-los que preguntin als avis, els pares, els mestres o altres persones adultes quina música escoltaven quan eren joves i que la comparin amb la que escolten ells.

- 5 Convideu un lutier a l'escola o visiteu-ne algun al seu taller per conèixer les característiques del seu ofici.

- 6 Visiteu aquestes pàgines web, en les quals trobareu informació sobre el Camp d'Aprenentatge Pau Casals, un servei educatiu del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya que facilita la descoberta del medi natural, social, històric, literari i sobretot musical del Baix Penedès i fa incidència especial en

els continguts de l'educació musical, ambiental, literària i de patrimoni, alhora que estableix un marc nou per a la convivència i la relació entre el professorat i l'alumnat:

www.xtec.cat/cda-paucasals/
www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=62318

- 7 Escolteu el preludi de la *Suite número 1* de Bach per a violoncel, que l'Osvald interpreta amb l'Elefantcello.

CIÈNCIES DEL MEDI NATURAL I SOCIAL

- 8 En Kurt fa servir fusta d'auró, avet roig i banús per construir els instruments de corda. En grup, digueu als nens i les nenes que facin aquestes activitats:
- Han de buscar informació sobre aquests arbres i representar en un mapa mut on creixen.
 - Han d'indicar quines altres aplicacions tenen a banda de construir instruments de corda.
 - Han d'acompanyar la informació amb fotografies.
 - Han de fer una exposició amb tot el material recopilat.
- 9 A l'hora de descriure el País del Nord, l'autora s'ha inspirat en Finlàndia. Digueu-los que busquin informació sobre aquest país amb l'ajut d'aquest guió:
- Situació.
 - Superfície.
 - Capital.
 - Moneda.
 - Idiomes que s'hi parlen.
 - Nombre d'habitants.
 - Fonts de riquesa.

LLENGUA I LITERATURA CATALANA

- 10 Aprofitant que cada capítol comença amb una frase que avança que hi passarà, digueu-los que s'inventin una altra manera de començar.
- 11 Pregunteu-los quin tipus de narrador hi ha en el text.

- 12 Compareu els dos llibres protagonitzats pel jove elefant, *L'Osvald, l'elefant musical* i *L'Osvald i l'Elefantcello*, i digueu en quin surten més personatges fantàstics.
- 13 Digueu-los que identifiquin en Kurt en les il·lustracions del conte a partir de la seva descripció: «En Kurt Perskla era un senyor ben plantat, força alt, i molt simpàtic.»
- 14 Digueu-los que escullin un personatge del conte i que el descriguin.
- 15 Entre tots, feu una llista de les frases fetes que surten en el llibre, comenteu-ne el significat i digueu en quines ocasions es fan servir. Després, pregunteu-los quines fan servir habitualment i en quin context.

VISUAL I PLÀSTICA

- 16 Entre tots, identifiqueu les il·lustracions del llibre que contenen alguna nota musical.
- 17 Observeu la il·lustració de la pàgina 59 i feu-los aquestes preguntes: *Quants plats porta el cambrer a la mà dreta?*, *Què està menjant la girafa?* i *Quantes taules tenen un gerro amb una flor?*
- 18 Observeu la il·lustració de la pàgina 31 i identifiqueu quins personatges són reals i quins són fantàstics.

LITERATURA COMPARADA

A continuació, us presentem uns contes que es poden relacionar amb el llibre de la Txus Fernández i Montolí, ja que tots tenen un elefant com a protagonista:

– BACHELET, GILLES: *El meu gat és el més bèstia*. Barcelona, RBA, 2006.

El conte comença així: «El meu gat és molt gros, molt bon minyó i molt, molt bèstia». Però aquest gat no es comporta del tot com un gat, ja que no cau de quatre potes o s'espanta si veu un ratolí. I és que la mascota d'aquest senyor és un elefant i no pas un gat.

– BALSCHKEIT, MARTIN: *La verdad del Elefante*. Santa Marta de Tormes, Lóguez, cop. 2009.

Cinc científics troben un elefant, però, com que no poden veure'l perquè són cecs, intenten esbrinar què és tocant-lo.

– BLOOM, STEVE: *El pequeño gran libro de los elefantes*. Barcelona, Oniro, 2008.

Llibre de coneixements format per 80 fotografies magnífiques i sorprenents que aporta moltes dades sobre aquest animal: com té la trompa, què menja, com viu, qui són els seus amics i els seus enemics, com es relacionen entre ells, etc.

– BRUNHOFF, JEAN DE: *Història de Babar el petit elefant* [traducció de Carles Riba]. Barcelona, Aliorna, 1988.

Cecile, la dona de Jean de Brunhoff, explicava als seus dos fills, Laurent i Mathieu, la història de Babar, un petit elefant que fuig de la selva per escapar-se d'un caçador i arriba a la ciutat, on aprèn a viure com els homes. Quan torna a la selva damunt d'un gros cotxe, és coronat rei dels elefants.

Un dia Brunhoff va decidir il·lustrar aquestes aventures i les va publicar per primera vegada el 1931. Quan va morir, el seu fill Laurent va continuar les històries i les va adaptar al format televisiu.

– BUCAY, JORGE: *L'elefant encadenat*. Barcelona, Serres, 2008.

Un nen va al circ i queda impressionat pel número dels elefants. Tanmateix, no entén per què l'elefant no es deslliga de la seva cadena i per això ho pregunta a tothom. Li responen que no es deslliga perquè està ensinistrat, però la resposta no el convenç.

– CAMPARI, JOSÉ: *Segueix-me! (una història d'amor que no té res d'estrany)*. Pontevedra, OQO, 2007.

El protagonista del conte és un elefant amb quatre potes curtes de color gris i pigues liles que s'enamora d'una formiga negra, la segueix fins al seu formiguer i hi cau a dins.

– CANO, CARLES: *En què es diferencien el mar i un elefant?* Barcelona, Aura, 1993.

Aquest llibre dona tot un seguit de pistes ben divertides per diferenciar fàcilment un elefant del mar. Al final del llibre, hi ha unes quantes recomanacions sobre la manera com cal tractar tant l'un com l'altre.

– DODD, EMMA: *De vegades*. Barcelona, Cruïlla, 2007.

Aquest conte adreçat als més petits permet descobrir els sentiments que pot sentir qualsevol infant gràcies als sentiments d'un elefant petit. Les il·lustracions reflecteixen amb molta precisió el que sent el petit elefant en cada moment.

– GUSTI: *Medio elefante*. Barcelona, Serres, 2005.

Una nit el món es parteix per la meitat i un elefant que estava dormint es desperta i descobreix, molt sorprès, que la meitat del seu cos ha desaparegut. La resta d'animals també han quedat partits per la meitat i ara cal trobar la meitat que correspon a cadascun.

– JAMAR, CORINE: *Memòria d'elefant*. Barcelona, Libros del Zorro Rojo, 2006.

Un vell elefant comença a recordar molts aspectes del seu passat gràcies a la seva memòria prodigiosa, però un bon dia una aranya el fa esternudar i tots els seus records s'escampen per l'aire. Així comença un viatge a la recerca de la memòria i del passat.

– JONES PRINCE, APRIL: *Veintiún elefantes en el puente de Brooklyn*. Barcelona, Juventud, 2007.

El llibre recrea la història sorprenent i real del pont de Brooklyn al segle XIX, que unia les ciutats de Nova York i Brooklyn. Van trigar 14 anys a construir-lo. Tot i que el pont era un triomf de la tecnologia moderna, molta gent no gosava travessar-lo. Quan un director de circ molt famós se'n va assabentar, va fer desfilar els 21 elefants del circ per damunt del pont per demostrar que era segur. Les il·lustracions reflecteixen l'època i l'emoció de la gent.

– MCKEE, DAVID: *Elmer*. Barcelona, Ediciones Beascoa, 2006.

L'Elmer és un elefant que viu amb un grup d'elefants de diferents edats i mides, però tots de color gris. L'Elmer, en canvi, és de colors, la qual cosa el fa diferent i únic, perquè els colors brillants de la seva pell el fan ser alegre i divertit. El dia que l'Elmer decideix canviar de color i ser com els altres s'acaba l'alegria en el grup d'elefants. Finalment, l'Elmer decideix recuperar els seus colors.

– RAVISHANKAR, ANUSHKA: *Els elefants mai no obliden*. Barcelona, Thule, 2008.

Un dia un petit elefant perd la seva família, però un ramat de búfals el salva i el cria fins que es converteix en un d'ells. Al cap d'un temps els búfals coincideixen amb un grup d'elefants i l'elefant ha de decidir amb quin grup es vol quedar.

Gràcies a la seva prodigiosa memòria i aplicant la lògica, els nens i les nenes entendran perfectament la decisió de l'elefant.

– TELLEGEN, TOON: *Cartes de l'esquirol, de la formiga, de l'elefant, de l'ós...* Barcelona, Destino, 2001.

Es tracta d'una història molt divertida de cartes que van i vénen i que tenen els animals com a protagonistes.

– VILLALOBOS, TONI: *Lluny de l'altiplà*. Barcelona, Barcanova, «Sopa de llibres», 2007.

Els Tirrova són uns animals molt curiosos que segueixen fidelment els seus costums i les seves tradicions. Tanmateix, dins la tribu n'hi ha un de petit que qüestiona totes les decisions i que sempre vol saber el perquè de les coses. La seva curiositat fa que s'enfronti al Consell d'Ancians i que decideixi marxar a veure món. Gràcies a aquest viatge, descobrirà nous paisatges i altres personatges i es coneixerà millor, alhora que viurà un seguit d'aventures apassionants.

També podeu treballar amb els nens i les nenes aquests poemes i cançons sobre elefants, alguns dels quals trobareu en aquesta pàgina web:

<http://bibliopoemes.blogspot.com.es/2008/03/lelefant-poemes-infantils-i-canons.html>

<https://picasaweb.google.com/113846078299008723993/RecitalDePoemesDAnimalsDelsLemurs?authkey=Gv1sRgCKahqb6s-Jf4wwE#slideshow/5739019602846030306>

– La cançó popular *L'elefant del parc*:

«L'elefant del parc

L'elefant del parc
diu que està malalt,
té una pota coixa
i l'altra li fa mal.
L'han portat al metge,
el metge manescal.
El metge li cura.
Ja no li fa mal.»

– La cançó de bressol *Nana del elefante* d'Edith Mabel Russo.

– El poema *L'elefant* de Josep Carner.

– El poema *Elefant* d'en Ricard Bonmatí.

SOLUCIONARI**DURANT DE LA LECTURA**

1. Explicar una etapa de la seva vida.

Resposta oberta.

2. Dir si hi ha alguna cosa que els costi acceptar.

Resposta oberta.

3. Dir què fan quan no estan satisfets d'alguna cosa.

Resposta oberta.

4. Dir una situació en què s'hagin sentit molt afortunats.

Resposta oberta.

DESPRÉS DE LA LECTURA

1. Planificar un viatge en grup.

Resposta oberta.

AVALUACIÓ

1. Respondre unes preguntes sobre la lectura.

- a) Va ser un veritable daltabaix.
- b) És lutier.
- c) Viu a Kalim.
- d) Gairebé es queda encallat en el detector de metalls.
- e) Es dina a les dotze del migdia i se sopa a les sis de la tarda.

f) Perquè hi ha un piano, dos o tres violins, un faristol, moltes partitures i quadres amb motius musicals.

2. Fer unes activitats relacionades amb l'ofici de lutier.

- a) Llima, gúbia, barrina, serjant i ribot petit.
- b) De banús, d'auró i d'avet roig.

3. Assenyalar les respostes correctes d'unes preguntes sobre la construcció d'un instrument de corda.

- a) La fusta que es fa servir.
- b) Perquè, si mai cal reparar-lo, es pugui desenganxar només amb la calor.

4. Respondre unes preguntes sobre la lectura.

- a) La seva preocupació és que sigui prou resistent perquè té por de trencar-lo.
- b) Haydn.
- c) Un violí amb les cordes d'or i un violí que no es fes malbé amb l'aigua per assajar sota la dutxa.
- d) Compren unes bufandes amb un dibuix d'un pentagrama a Sustiz.
- e) La que té un clavicordi que havia tocat Mozart, un piano de Chopin i un violoncel de Pau Casals, entre d'altres.

5. Respondre unes preguntes sobre la lectura.

- a) En lloc de pitjar les cordes, les ha de tibar.
- b) Les palanques de dalt amb les mans i les de baix, amb els genolls.

6. Ordenar les lletres d'una paraula relacionada amb el conte i escollir la resposta correcta d'entre unes quantes.

- a) Elefantcello.
- b) Fan una votació per escollir-ne un d'entre tots els que han proposat.

7. Respondre unes preguntes sobre la lectura.

- a) Per correu electrònic.
- b) Perquè és més pràctica i econòmica.
- c) Sis correus electrònics. Els quatre darrers estan reproduïts en el llibre.

8. Destriar la resposta correcta per a unes afirmacions relacionades amb expressions de lloc i temporals, i també amb peces musicals de compositors clàssics.

- a) El gegant solter seu a la darrera fila i la família de cucs, davant de tot.
- b) Divuit mesos, sis trimestres i un any i mig.
- c) El preludi de la *Suite número 1* de Bach per a violoncel.

ACTIVITATS DE REFORÇ

1. Identificar els personatges del conte en una il·lustració.

1 gegant solter, 2 Íngrid, 3 Pol, 4 Kurt Perskla, 5 amics del cor, 6 pares, 7 cosina Marcel·lina, 8 família de cucs.

2. Dir quina il·lustració del conte els ha agradat més i per què.

Resposta oberta.

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

1. Observar una il·lustració i deduir qui deu ser o com deu ser un dels personatges a partir d'un nom.

- a) Resposta oberta. Tanmateix, el personatge que acompanya l'Osvald no és l'Elefantcello, sinó el nan Pol.
- b) Resposta oberta.

2. Escriure correus electrònics tenint en compte les característiques pròpies d'aquest tipus de text.

Resposta oberta.

3. Llegir l'explicació sobre el pròpolis i investigar quins objectes que utilitzem o consumim habitualment en contenen.

Contenen pròpolis els caramels, els protectors labials, les cremes facials, les cremes de mans i de peus, els xarops, els esprais bucal, els dentífrics, els sabons, els xampús, les pastilles de regalèssia per a la tos, etc.

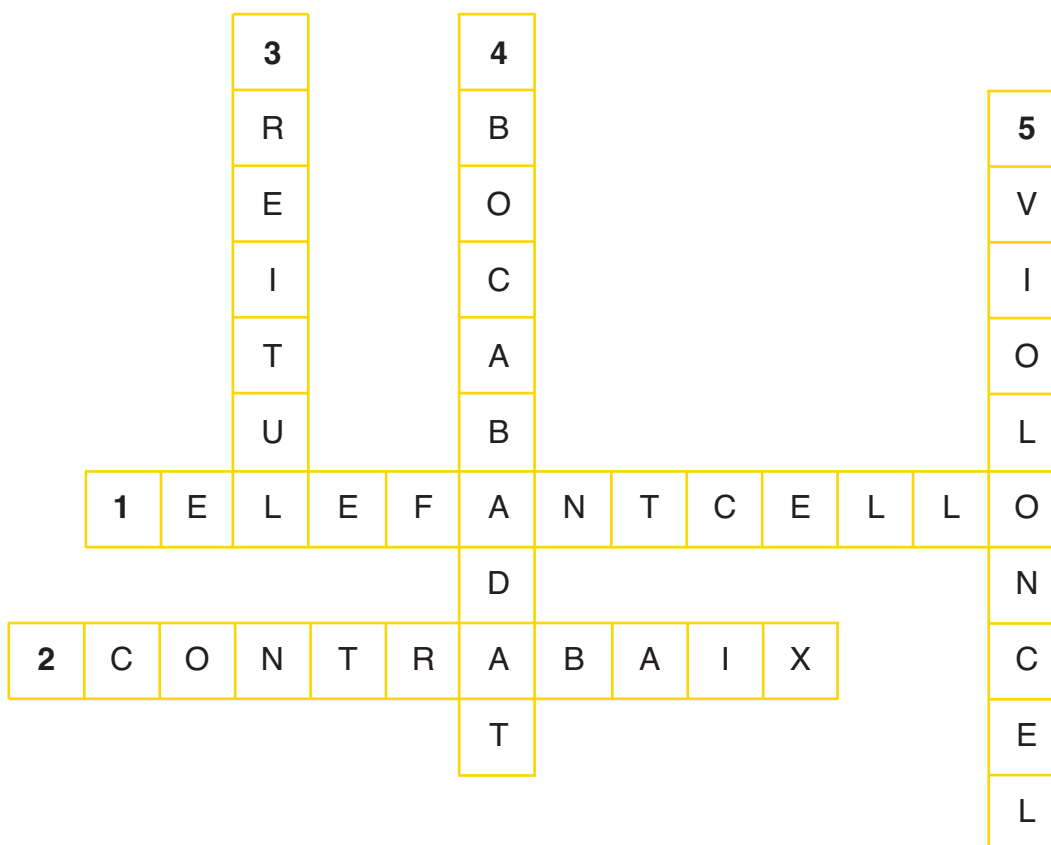
L'OPINIÓ DEL LECTOR O LA LECTORA

1. Expressar en petit grup la seva opinió sobre el conte i comparar-la amb la de la resta de la classe.

Resposta oberta.

PROPOSTES LÚDIQUES

1. Resoldre uns mots encreuats.

2. Resoldre una sopa de lletres.

I	S	B	D	K	I	L	B	R	T	E	Q
E	F	A	O	P	U	M	I	H	G	L	D
B	O	M	J	T	R	R	K	D	I	E	S
S	Y	A	D	A	S	C	T	U	N	F	A
X	T	R	X	O	S	V	I	L	G	A	T
P	D	C	J	E	U	O	N	M	R	N	F
U	O	E	B	C	I	S	A	W	E	T	I
W	N	L	A	Y	J	V	D	R	F	C	J
Q	G	L	W	K	N	A	S	F	W	E	L
V	U	I	O	L	H	L	G	E	P	L	O
L	I	N	G	R	I	D	U	D	J	L	E
M	K	A	B	Z	P	O	V	K	B	O	F

3. Trobar les diferències que hi ha entre dos dibuixos aparentment iguals.

INTERDISCIPLINARIETAT

1. En grup, buscar informació sobre un dels quatre músics que surten en el conte, fer un PowerPoint i presentar-lo a la resta de la classe.

Resposta oberta. Tanmateix, per a la primera part de l'activitat, trobareu informació en les pàgines web que hi ha en l'apartat «Informació complementària sobre l'autor i la seva obra».

2. Buscar informació sobre els instruments de corda i fer un mural.

Els instruments de corda actuals es divideixen en tres grups: els de corda fregada, les cordes dels quals són fregades amb un arquet (el violí, la viola, el violoncel i el contrabaix); els de corda pinçada, les cordes dels quals es toquen directament amb els dits (la guitarra i l'arpa), i, finalment, el piano. En trobareu més informació en aquesta pàgina web:

www.xtec.cat/~jmoneo/musica/corda.htm

3. Triar dos instruments de corda i comentar-ne les semblances i les diferències.

Podeu consultar la mateixa pàgina web que proposem per a l'activitat 2.

4. Preguntar a persones adultes quina música escoltaven quan eren joves i comparar-la amb la que escolten ells.

Resposta oberta.

5. Convidar un lutier a l'escola o visitar-ne algun al seu taller per conèixer les característiques del seu ofici.

Resposta oberta.

6. Consultar a Internet en què consisteix el Camp d'Aprenentatge Pau Casals que organitza el servei educatiu del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Resposta oberta.

7. Escoltar el preludi de la *Suite número 1* de Bach per a violoncel.

Resposta oberta.

8. Buscar informació sobre els tipus de fusta que fa servir el lutier del conte per construir instruments de corda.

- L'auró blanc (*Acer campestre*) és una espècie d'arbre caducifoli que arriba a mesurar 10 metres d'alçada aproximadament. Es troba tant a la muntanya mitjana com en boscos de ribera. Es distribueix per tots els Països Catalans, llevat de les Illes Balears.

La seva fusta es fa servir per fabricar objectes i complements de mobles i les seves fulles, per alimentar bestiar.

- L'avet roig té el tronc recte i cilíndric i branques pèndules que puguen amunt formant una capçada cònica i aguda. Pot assolir els 50 metres d'alçada. La seva escorça té un color bru vermellós i és llisa al principi, però es va esquerdant amb els anys. El seu fruit són les pinyes, que són ovoides i penjants. Fan entre 10 i 18 centímetres i són de color verd de joves i de color marró bru o porpra quan maduren. Creix des de Noruega fins a Polònia, tot i que també en trobem a les muntanyes del centre d'Europa, formant boscos a partir dels 800 metres. Als Països Catalans no és una espècie espontània, però es pot trobar en repoblacions forestals, i esdevé subespontani en algunes comarques pirinenques. Com que la seva fusta no és resinosa i es contrau molt poc quan s'asseca, s'utilitza molt en la construcció i en la fabricació d'instruments musicals. Com a curiositat, cal destacar que és l'arbre típic de Nadal.
- El banús és un arbre de color cafè fosc amb vetes negres, les quals són predominants, per la qual cosa gairebé és de color negre. Creix en una vintena de països d'Àfrica, dins del triangle comprès entre el Sudan, Angola i el cap Oriental, a l'Àfrica del Sud. A la majoria dels llocs creix com a arbust, i només creix com a arbre en certes parts de Moçambic, Tanzània, Zàmbia i la República Democràtica del Congo. Els grans troncs poden assolir un diàmetre de 6 decímetres, i només un tronc curt pot arribar a pesar entre 800 i 1.000 quilograms, tot i que els troncs d'aquesta mida són escassos, ja que necessiten més de 200 anys per assolir aquestes dimensions. La seva fusta es fa servir per a l'ebenisteria, l'escultura, la fabricació de mobles d'alta qualitat, d'instruments, la marqueteria i els jocs d'escacs i dames, etc., sota la forma de fusta massissa, en fulls o plaques. Se'n fan instruments de fusta, com el clarinet i l'oboè, instruments de corda, tecles de piano i alguns pals de tambor.

9. Buscar informació sobre Finlàndia.

- Situació: està situada al nord d'Europa.
- Superfície: 338 000 km².
- La seva capital és Hèlsinki.
- La seva moneda és l'euro.
- Les llengües oficials són el finès i el suec.
- Té 5,3 milions d'habitants.
- Finlàndia té una economia moderna i competitiva, és el primer país al món en equips de telecomunicacions, exporta maquinària, paper, polpa de paper i fusta, vidre, acer inoxidable i ceràmica.

10. Pensar maneres diferents de començar els capítols.

Resposta oberta.

11. Identificar el tipus de narrador del conte.

Es tracta d'un narrador extern.

12. Dir en quin dels dos llibres protagonitzats per l'elefant Osvald surten més personatges fantàstics.

En el llibre *L'Osvald, l'elefant musical*.

13. Identificar un personatge del conte en les il·lustracions del llibre a partir de la presentació que en fa l'autora.

Resposta oberta.

14. Descriure un personatge del conte.

Resposta oberta.

15. Localitzar les frases fetes que hi ha en el llibre, comentar-ne el significat, dir el context en què es fan servir i preguntar-los quines coneixen i quan les utilitzen.

A tall d'exemple:

- Ésser més feliç que un gínjol (p. 12): ésser molt feliç.
- Donar-hi voltes (p. 15): rumiar un mateix assumpte.
- Treure's del cap (p. 17): oblidar.
- Saber greu (p. 17): tenir un sentiment de pena.
- Posar la pell de gallina (p. 21): esborronar.
- Fer gràcia (p. 23): agradar.
- Quedar parat (p. 36 i 64): sorprendre's.
- Anar per feina (p. 44): apressar-se, no perdre temps.
- Donar un cop de mà (p. 49): ajudar en algun treball.
- Fer un volt (p. 71): passejar.
- Parar l'orella (p. 74): escoltar amb interès.
- Adormir-se com una soca (p. 74): adormir-se profundament.
- Fer els honors (a algú) (p. 76): rebre'l i atendre'l agradablement, atentament.
- No cabre-hi una agulla (p. 97): estar totalment ple.
- Estar a punt de (p. 100): mancar poc per.

16. Identificar les il·lustracions del llibre que contenen alguna nota musical.

Pàgines 13, 20, 23, 28, 30, 38, 42, 59, 64, 67, 73, 79, 86 i 92.

17. Observar una il·lustració i respondre unes preguntes.

- El cambrer porta vuit plats a la mà dreta.
- La girafa està menjant una sopa de lletres.
- Dues, la de l'Osvald i en Pol i la de la noia i la girafa.

18. Observar una il·lustració del conte i identificar quins personatges són reals i quins són fantàstics.

Reals: les hostesses, el senyor de la segona fila de l'esquerra que hi ha al costat de la finestra, l'home i la dona de la tercera fila de l'esquerra del passadís, l'home i la guineu que seuen a la primera fila de la dreta, els dos nois de la segona fila de la dreta i l'Osvald.

Fantàstics: la resta de personatges.